

KÖŞE

1.

Saçlarını kimler için bölük bölük yapmışsın
Saçlarını ruhumun evliyalarınca örülen
Tarif edilmez güllerin yankısı gözlerin
Gözlerin kaç kişinin gözlerinde gezinir
Sen kaç köşeli yıldızsın

Fabrika dumanlarında resmin
Kirli ve temiz haritaları doldurmuşsun
Hâtırız ve geleceksiz bir iç deniz gibi
Aşka veda etmiş topraklarda durmuşsun

Benim geçmiş zaman içinde yan gelip yattığıma bakma
Ben geleceğin kara gözlü zalimlerindenim
Bir tek köşen bile ayrılmamışken bana
Var olan ve olacak olan bütün köşelerinin sahibi benim
Ben geleceğin kara gözlü zalimlerindenim
Sen kaç köşeli yıldızsın

...

(1954, Nisan)

“Evlerinin İçi Yeni Güllerden”

Mehmet AYCI

“Odaları köşeli/Gül ü reyhan döşeli”

Yola çıkıyorsunuz. Yola evden çıkıyorsunuz. Yahut eve varmak üzere yola çıkıyorsunuz. Azığınız olmalı. Azığınız size yetenden fazlası olmalı. Buna “Hızır hakkı” demiş halkımız. Yoldayken yanınızda Hızır yürüyormuş gibi, Hızır’la yoldaşmışsınız gibi, sofranızda Hızır’ı konuk edecekmişsiniz gibi bir bilinç bu. Sezai Karakoç’un Türk şiirindeki varlığını hadi -bize göre diyelim- en uygun anlatan tabir “Hızır hakkı” olmalı ... Türk şiir yolculuğunda geçmişi ve geleceği hayatın yaşanan anıyla bütünleştiren, bunu bir çeşmenin akışı gibi bir doğallıkla, bir annenin anneliği gibi fitri şiirine yansıtan bir şair Karakoç. Ne kadar zihin ve idrak bölünmesine maruz kalırsak kalalım, ne kadar yoksullaşırsa yoksullaşsın çıkınımız, ne kadar mahzunlaşırsa mahzunlaşsın çeşmelerimiz, tek şiiriyle bile, o bölünmeyi ortadan kaldıracak, o yoksulluğu yeşertip bahçeleştirecek, o çeşmelerin mahzunluğunu suların parmaklarıyla giderecek bir bütünlük, bir yeşertme ve yaşatma bilgisi taşıyor şairin şiirleri ...

Bu şiirlerden birisi de kuşkusuz “Köşe”.

“Ruhumuzun evliyalarınca örülen” saçların kimler için bölük bölük yapıldığından ve çağın insanı bölen/çoğaltan/sıradanlaştıran fotoğrafından başlayan şiirin “bölünmez bir şair” diliyle, “sen bölünmez bir annenin/bir çeşme” dizeleriyle tümlenmesi/tamamlanması da az önce arz ettiğimiz yargımızı doğruluyor.

Kadının, yani son kimliğinde annenin, zamanla kadınlığından ve anneliğinden uzaklaşarak anamalcı çarkın o rahatsız edici görüngüsünde/görüntüsünde, kirlili ve temiz haritaları doldurmasının, o çarkta hatırasız ve geleceksiz bir döngüye kapılmasının rahatsızlığıyla başlıyor şiir ve tespitten sonra ona ait olan/ait olması gereken “köşenin” müstesnalığı/mutenalığı anlatılıyor şiirin ikinci bölümünde. Ayna döşeli, kabartama bahar olan, yeni güllerden ev içinde rahatsız eden “sağ köşedeki entari sol köşedeki şapka” şairi “katil suların ortasına bırakıyor”. O şapka ilk bölümdeki “fabrika dumanlarındaki resme” dâhil çünkü ...

Doğumunun 80. Yılında Sezai Karakoç'un Şiiri

Üçüncü bölümde, ev içine layık görülen, evin içini ev içi yapan, doğrusu evi içiyle birlikte ev yapan annenin/kadının, şairin köşesini “deli kılan” kendi fitratıyla gerçek hayat arasındaki kalmışlığından doğan gerilim had safhaya çıkıyor. Zaman olarak “hikâye” kipi kullanılması tesadüfi değil ... Sığınılacak bir köşesi kalmadığına dair aymazlık içerisinde olan insanın/kadının yine kendi sığınağını içinde taşıdığına dair eşsiz bir metin var karşımızda ... Gözleri merhametin kendisi olan, geliş rengârenk, insanı ağlatan yağmurlar yağdıran, bunu hem aslı hâliyle, hem taşıdığı potansiyel itibarıyla şaire söyletmeyi zorunlu kılan bir atmosfer...

“Leyla” merkezli dördüncü bölümde ise, geçmiş, şimdiyi ve geleceği aynı anda yeniden inşa edebilecek, başkalaşmayan, kendi kalan bir “kadın” kimliğiyle, bu kimliğin bulunmasının kayba meydan vermeyeceği vurgusu yer alıyor.

Şiirin beşinci bölümü evrensel olanı biz kılan, İstanbullu kılan, aynı zamanda “/Öyle büyüyor öyle çoğalıyorsun/İstanbul kalmıyor/” dizeleriyle dünyaya yapılan iyiliği evrenselleştiren, yeni çağlarda “huzur köşesi” aranacaksa bunu kendi içimizdeki köşelerde, insanlığımızın köşelerinde aramamız gerektiğini vurgulayan bir kararlılık var.

Yargı cümlelerini affedin lütfen, biz okuduk ve bunu anladık “Köşe” şiirinden ... Köşe bir aşk şiiri diyenleri şiir haklı çıkarabilir dil katmanına sahip ... Ne var ki köşe “aşkın” bir şiir aynı zamanda ...